

RUMUNSKÁ POLITIKA MÍRU V MINULOSTI.

Lidé, nespokojení mírovými smlouvami, neopominou dne ani hodiny, aby nás obviňovali z toho, že jsme připraveni k válce a že to, co dnes máme, držíme neprávem a násilím. Měli bychom nasnadě odpověď, odvolávající se na celou minulost, v níž jen moc tvořila právo státu. Nebylo by nic obtížnějšího, než odpověděti na tuto otázku, kterou by mohl někdo dáti:

„Mohl by nám někdo ukázati, který stát kdy ovládal nějakou menšinu, aniž by použil nepravosti a násilí? . . .“

Jsme však toho daleci, abychom ty, kdož nás obviňují, dráždili poukazy na to, jak se jejich žaloby skvěle hodí na jejich vlastní skutky. Ale přece si povíme několik slov, poodhrnujících clonu nad rumunskou politikou mírovou, a vyzdvihneme jen některé činy z dějin naší minulosti.

Jako všechny zákony přírodní je složitý i zákon, podle něhož někteří národové jsou dobytvačtější než druzí.

Příčiny těchto přirozených sklonů jsou mnohostranné a vysvětlují složitost celého problému, takže je těžko podávati podrobné důkazy. Je potřebí delší úvahy, abychom byli s to vyzvednouti skutečnost známou v dějinách a potvrzovanou každodenními událostmi.

Národy, jež nejsou vůbec dobytvačné a jejichž vnitřní hlas je vyvolán živou touhou po míru, jsou tak vzácné ve světě, že by je nepozorný dějepisec jistě mohl vůbec přehlédnouti.

Nemohl bych však tvrditi, že mimo národ rumunský by existoval ještě jiný takový národ.

Tento národ, vzešlý jednak z národa římského, jenž kdysi dobyl světa, a z národa dáckého, zahynuvšího se zbraní v ruce, protože se chtěl sám zmocniti světa, tento národ rumunský byl od svého prvopočátku národem mírumilovným. Důkazy této mírumilovnosti, vzaté z několika dějinných příkladů a ze samé povahy národa rumunského, tvoří jádro článku.

Císař Traian přivedl své legie roku 106 po Kristu do končin osídlených dnes Rumuny, mezi Tisou, Dunajem a Dněstrem, zvaných tehdy **D A C I A F E L I X**. Tehdy vznikl národ rumunský v přirozené své kolébce, již dnes tvoří Velké Rumusko.

Rozložený v nejbohatší krajině Evropy, národ rumunský měl jedinou snahu: žíti v míru na místech, kde jej usadil dobrý Bůh a císař Traian. Jen takto lze si vysvětliti, jak si mohl udržeti kraje, jimiž kdysi vládl, přes veškeré bouře a těžkosti, jimiž mu bylo projíti v minulých stoletích.

Případ vzácný v dějinách národů nám ukazuje Rumuny jako jediný národ, jenž přes to, že vyšel vítězně z mnoha válek, nezabral ani jediné píďe půdy náležející jiným národům. Osvojil si právem, bojem i mírumilovnou cestou jen to, co vždy bylo jeho a co mu po všechny časy náleželo. Bohatý na úrodnou půdu, krásné lesy a rozsáhlé, krásné pastviny, sám rozumný a vážný, národ rumunský nikdy netoužil po cizím.

Takto lze si vysvětliti, že dnes, kdy jest národní ideál splněn sloučením všech Rumunů, nacházíme národ rumunský na těchže místech, na nichž před téměř 20 staletími

jej usadil Velký Traian. Nenajdeme v Rumunsku ani píďe půdy, jež by byla náležela jinému národu než rumunskému.

Ze Sedmihrad-Bukoviny, Besarabie a Dobružže byli Rumunové vytlačeni dobytými národy, aniž tyto dbaly okolnosti, že území tato po staletí náležela národu rumunskému.

Spravedlností byla tudíž splněna nejsvětější touha Rumunů, to jest: spojení všech Rumunů a ovládnutí krajin, jež jim náležely.

Láska Rumunů k míru se zakládá na dvou skutečnostech:

Jednak se zrodila z touhy, aby úrodné a bohaté krajiny, které obývali a které jim poskytovaly všeho s dostatek, zůstaly po vždy jejich;

jednak z jejich politiky u ústí dunajského, jež byla po staletí ovládána třemi velmocemi: Ruskem, Tureckem, Rakousko-Uherskem, a jež Rumuny zavazovala, mírumilovností udržovati rovnováhu těchto říší, z nichž každá chovala přání pohltiti malá rumunská knížectví.

Tento dějinný požadavek rumunské politiky dal tím jasnější výraz přirozené náklonnosti Rumunů k míru a klidu a vytvořil koncepci rumunského pacifismu, jež proběhne ve dvou velkých dějinných událostech:

V XV. století Štefan Veliký, jeden z největších vojevůdců Multánska, získav titul „bojovníka křesťanství“ od papeže Sixta IV. za veliká vítězství vybojovaná na Turcích a jsa na vrcholu své slávy, neohlíží se po výboji, ale podává ruku míru Polákům, s nimiž byl ve sporu. Dokonce se poníží a uzavírá dohodu na obranu Multánska.

Později v XVI. století Michal Statečný, jeden z největších vévodů valašských, po velké porážce Turků u Calugareni, vtáhl vítězně do Sedmihrad a Multánska, jež na šťastnou chvíli spojuje s Valašskem a obnovuje tak po dlouhých staletích Dacii Felix. Vítězný vévoda však nepomýšlí na další výboje ani na útoky, nýbrž uzavírá s císařem Rudolfem II., smlouvu na obranu Rumunů. Michal Statečný přichází do Prahy, kde je přijat s nejvyššími poctami císařem a dostává statek a zámek na Královéhradecku.

Takto v rozpětí dvou století nacházíme tutéž vytrvalou snahu zajistiti klid a mír v zemi. Mohl bych uvéstí příklad novějšího data: Roku 1913 vstupuje Rumunsko do balkánské války, obětující se pro obnovení míru. Nezáskává dalšího území kromě Silistrie, města, jež náleželo Rumunsku, ještě za Matěje Basaraba, vládnoucího ve století XIII.

Jaký větší důkaz bych mohl podati než mírumilovnou politiku rumunskou z poválečné doby? To je další důkaz mírumilovnosti tohoto národa. Po 12 letech života dala Malá Dohoda tolik skvělých příkladů o její lásce k míru a pořádku, že by bylo zbytečné, abychom se pozastavovali nad denními událostmi, lehce kontrolovatelnými.

Omezený rozměr článku mi znemožňuje, abych se šířil o dalším právě tak zřejmém důkazu rumunského pacifismu, jenž tkví v krvi toho národa. Přes to mne však omluví redakce časopisu, jestliže dodám ještě několik slov.

Je nepopíratelný fakt, že poznání duše nějakého národa je podmíněno důkladným studiem citů národa projevených všemi směry. Prostudujeme-li, třeba jen zběžně, rumunský folklor, jeden z nejbohatších ve světě, tu se lehce přesvědčíme, že rumunský národ je skutečně mírumilovný.

Všeobecně lze poznamenati, že v celé rumunské lidové poesii nenajdete jedině válečné písně.

Můžeme směle tvrditi, že je to jediný národ, jemuž přes to, že má nejbohatší lidovou poesii, chybí úplně poesie epická.

Ve všech lidových projevech, přáních, zpěvech, svátcích, svatbách, atd. . . , opěvuje náš národ jen radost ze života, klid a mír.

Nemohu skončiti, aniž bych uvedl jednu z nejstarších lidových básní, která pochází snad ještě z dob římských a kterou lidová tradice zachovala dnešním dnům. Čtyřverší, jež uvedu, projevuje mimo lásku k armádě římské, která Rumunům zajistila zemi a mír, zvláště nenávist a prokletí války:

„Ten, kdo v zemi s vojskem vejde,
kletbou země jistě sejde, —
Rumun jen tehdy půjde v boje,
bude-li míti vojska svoje.“

TOVÁRNA NA NÁBYTEK ARCHITEKT FR. PLHOŇ A SPOL.
PRODEJNA PRAHA II., Purkyňova 2. Telefon 38706.

DR. LADISLAV PATOČKA:

SOCIÁLNÍ ATTACHÉ.

Přes to, že poválečná doba nepřinesla právě převrat do zahraniční služby zastupitelské, zreformovala ji aspoň na tolik, že metody t. zv. „tajné diplomacie“ ustoupily podstatně do pozadí, tak že místo dřívějších politických intrik zabráno bylo sledováním zájmů v první řadě hospodářských, pak také kulturních a vzájemný poměr států učiněn od nich odvislý. Pozdější zkušenosti ovšem ukázaly, že „nová diplomacie“, otevřená a nesmlouvavá, zůstala stále ještě desideratem, jehož splnění je vyhrazeno dobám příštím, za to úkol zastupitelské služby všestranně rozmnožen a tu dbáno toho, jak by nejlépe byl přizpůsoben změněným poměrům a nejlépe odpovídal moderním názorům na poslání diplomacie. Kdyby dnes Callières měl psáti svůj brevír moderního diplomata, počínal by si rozhodně jinak, než ve své proslulé knize: „De la manière de negocier avec les souverains“ (O způsobu, jak vyjednávat s panovníky), kterou napsal koncem XVIII. st. a která až téměř na práh XX. st. zůstala zrcadlem diplomatické služby, když ne zrovna v detailech, tož aspoň ve svém jádře; demokratisace diplomatické služby by Callièrovi snad připadala jako profanace, jistě však byl by nucen vzhledem k změněným podmínkám mezinárodního života uznati, že reformy uskutečněné v zastupitelské službě jsou bezpodmínečnou nutností a postavení diplomata dnes je tím obtížnější, že už nemůže zakrýti nedostatky vědomostí svou urozeností a sebevědomou jistotou v společenském taktu. Je pravda, že tradice u velkých či i menších států ponechala zastupitelské službě jistou privilegovanou výlučnost, nesmíme však zapomínati, že celá řada nově vzniklých států přinesla do diplomatické praxe nové metody a dokonce i změněný cíl. Vlivem jich nevidí diplomacie již jen výhradně prospěch vlastního státu, nýbrž má na zřeteli již také mezinárodní společenství, světovou kooperaci, která stejně by se nesla za blahem všech; Společnost národů a k ní přiřčený Mezinárodní úřad práce jsou mezníky na cestě k opravdu nové diplomacii.

Proces, který urychlil dnešní vývoj, začal mnohem dříve, vlastně již na sklonku minulého století, kdy v zastupitelské službě dochází k specialisaci a pracovní program jednotlivých úřadů nabývá širě příkázáním další kompetence, která diplomaty sblížila s životem a praxí a zamezila jim politické experimentování a sledování dřívější praxe intrik. Ani tentokráte ještě ne bezvýhradně, poněvadž řada tajných smluv a zvláště